

RECENZJA

**rozprawy doktorskiej
pt. „DZIAŁANIA POLICJI PODCZAS OPERACJI POLICYJNYCH
O ZASIĘGU KRAJOWYM”**

**opracowanej przez mgr Gabrielę Sochę
pod kierownictwem naukowym dr. hab. Janusza Faleckiego**

1. Uwagi ogólne (znaczenie podjętego tematu rozprawy doktorskiej)

Operacje policyjne stanowią złożone, wieloaspektowe zagadnienie i wymagają kompleksowego podejścia — zarówno podczas planowania, realizacji i kontroli, jak i przy zakończeniu działań. Głównym ich celem jest ochrona życia, zdrowia i mienia, a efekt uzależniony jest od profesjonalnego, sprawnego i skutecznego działania.

Podstawą powodzenia każdej operacji policyjnej zawsze jest posiadana wiedza o niej oraz o poszczególnych jej elementach, mogących wywrzeć wpływ na jej przebieg. W związku z tym skrupulatnie wykonana analiza sytuacji pozwala na sporządzenie szczegółowego planu działania, a perfekcyjne jego wykonanie połączone ze sprawną wymianą informacji, inicjatywą i zaangażowaniem oraz innymi cechami dobrego współdziałania dają możliwość ograniczenia zjawisk niepożądanych, a tym samym podniesienie poziomu bezpieczeństwa w trakcie prowadzonych operacji policyjnych.

Rozważane problemy w recenzowanej pracy są niezwykle ważne i istotne ze względu na bezpieczeństwo. Z tego też względu podjęty problem przez Doktorantkę w niniejszej rozprawie uznać należy za godny zainteresowania naukowego

w aspekcie poznawczym i utylitarnym. Tym samym jest w pełni uzasadnione podjęcie tematu dysertacji oraz jego opracowanie w formie rozprawy doktorskiej.

2. Ocena metodologiczna

Koncepcja metodologiczna rozprawy została umieszczona w rozdziale pierwszym (s. 12-32), w którym przedstawiono wszystkie podstawowe elementy naukowej metodologii badawczej. We wstępie Doktorantka nakreśliła sytuację problemową oraz dowiodła konieczności zbadania problematyki zawartej w tytule rozprawy. Następnie poprawnie określiła przedmiot badań, cel poznawczy (1) i utylitarny (1), sformułowała główny problem badawczy (1), którego rozwiązanie wymagało znalezienia odpowiedzi na szczegółowe problemy badawcze (4). Na wstępie prowadzenia badań przyjęła również główną hipotezę badawczą (1) oraz szczegółowe hipotezy badawcze (4), które zweryfikowała prowadząc proces badawczy. Zastosowane w pracy metody oraz dostosowane do nich techniki i narzędzia badawcze pozwoliły na zebranie bogatego i zróżnicowanego materiału. Połączenie różnych metod, technik i narzędzi badawczych pozwoliło Autorce na bieżącą weryfikację uzyskanych wyników oraz zapewniło obiektywizm przy formułowaniu wniosków końcowych.

Umiejętność planowania i prowadzenia badań przez Doktorantkę została zaprezentowana w opisie procedury badawczej. Proces badawczy został podzielony na sześć etapów. Składał się on z etapu badań wstępnych, konceptualizacji badań, gromadzenia materiału naukowego, interpretacji materiału, rozstrzygnięcia wartości proponowanego rozwiązania oraz syntezy wyników badań.

Podsumowując część metodologiczną dysertacji, należy uznać za formalnie poprawną i adekwatną do potrzeb tematyki badawczej. Precyzyjne zdefiniowane elementy procesu badawczego pozwoliły Doktorantce zrealizować cel pracy oraz zweryfikować przyjęte hipotezy badawcze. Przyjęta koncepcja metodologiczna rozprawy i zaproponowane metody oraz techniki badawcze odpowiadają wymogom logicznym i metodologicznym stawianym rozprawom doktorskim w dziedzinie nauki społeczne i świadczą o przygotowaniu Autorki do samodzielnego prowadzenia badań.

3. Ocena merytoryczna

Dysertacja została opracowana na 230 stronach. Wyniki przeprowadzonych badań przedstawiono w czterech rozdziałach (łącznie 172 stron), poprzedzonych

wstępem (5 stron) i zwięzłym zakończeniem (5 stron). Integralną część stanowi bibliografia (12 stron) oraz załącznik w postaci narzędzia badawczego, jakim jest arkusz wywiadu (3 stron). W rozprawie zawarto 8 rysunków, 1 tabelę oraz 7 fotografii.

W rozdziale pierwszym przedstawiono podstawy metodologiczne badań potwierdzające znajomość procedury badawczej stosowanej w naukach o bezpieczeństwie.

Rozdział drugi jest typowo teoretyczny i wynika z analizy aktów prawnych oraz literatury przedmiotu badań. Przedstawiono w nim Policję w ujęciu prawno-organizacyjnym. Autorka opisała strukturę Policji z głównymi zadaniami tej formacji wynikającymi z Ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji. Ponadto przeprowadziła analizę struktury organizacyjnej pod kątem zadań realizowanych przez jednostki i komórki organizacyjne Policji w warunkach sytuacji kryzysowej, m.in. Oddziałów i Samodzielnych Pododdziałów Prewencji Policji oraz komórek sztabowych.

Rozdział trzeci rozpoczynają rozważania na temat istoty zdarzenia szczególnego. Doktorantka bardzo szczegółowo przedstawiła genezę zmian postrzegania zdarzeń kryzysowych w ujęciu policyjnym, a następnie scharakteryzowała formy organizacyjne działań policyjnych oraz zadania realizowane przez jednostki organizacyjne Policji w związku z wystąpieniem tego typu zdarzeń. Dokonała również charakterystyki przedsięwzięć taktycznych oraz logistycznego zabezpieczenia w ramach operacji policyjnych. W mojej ocenie, treści rozdziału można by było uzupełnić o charakterystykę zagrożeń poszczególnych zdarzeń szczególnych, które determinują podejmowanie działań w ramach operacji policyjnych m.in. organizacyjnych, planistycznych i taktycznych. Ponadto, opisując taktykę policyjnych działań wskazanym jest odniesienie się do *Procedur postępowania Policji podczas zabezpieczania imprez masowych, zgromadzeń, manifestacji oraz innych wystąpień o charakterze masowym (KGP 2000)* oraz *Procedur postępowania Policji w zakresie taktyki działania i dowodzenia oddziałami Policji w przypadku zagrożeń naruszenia porządku publicznego lub zbiorowego zakłócenia porządku publicznego (KGP 2000)*.

W rozdziale czwartym Doktorantka przedstawiła wnioski z doświadczeń związanych z przeprowadzonymi w Polsce operacjami policyjnymi o zasięgu krajowym o kryptonimach: „Hat Trick 2012”, „Siatka 2014”, „Klimat” i „Przymierze”. Doktorantka poprawnie dokonała charakterystyki działań policyjnych oraz zaprezentowała międzynarodowe rozwiązania organizacyjne, pozwalające na wzmocnienie zdolności krajowych struktur podczas organizacji wydarzeń o charakterze międzynarodowym.

Wybór powyższych operacji policyjnych był jak najbardziej zasadny, jednakże niedosyt pozostawia brak odniesienia się do jak ważnych i trudnych do zabezpieczenia z punktu widzenia działań Policji – zgromadzeń publicznych, m.in. corocznych Marszów Niepodległości, oddanie hołdu Ofiarom katastrofy w Smoleńsku, Ogólnopolskiego Strajku Kobiet oraz sytuacji kryzysowych o znamionach klęski żywiołowej.

W piątym rozdziale, na podstawie przeprowadzonych wywiadów, uzyskano szereg cennych informacji dotyczących regulacji prawnych, procedur działania oraz kierunków zmian w zakresie sprawnej organizacji operacji policyjnych o zasięgu krajowym. Przedstawienie kierunków doskonalenia zostało poprzedzone identyfikacją wyzwań, determinujących konieczność realizacji zadań przez Policję w ramach operacji policyjnej. Przeprowadzone wywiady eksperckie pozwoliły również na porównanie oceny obowiązujących rozwiązań przez osoby będące czynnymi funkcjonariuszami Policji z oceną byłych już funkcjonariuszy. Szkoda tylko, że Doktorantka nie zweryfikowała wszystkich odpowiedzi ekspertów w odniesieniu do obowiązujących przepisów policyjnych (s. 186 – wywiad z jednym z ekspertów, który twierdzi, że: „...w trakcie operacji istnieje możliwość tworzenia nowych struktur w systemie dowodzenia na potrzeby realizacji celu operacji (...), np. zastępcą dowódcy operacji może zostać wyznaczony zastępca komendanta powiatowego Policji, który będzie wydawać polecenia swojemu przełożonemu”. Takie stanowisko jest niezgodne z obowiązującą praktyką policyjną, a przede wszystkim z *Zarządzeniem nr 20 komendanta głównego Policji z dnia 13 lipca 2020 r. w sprawie metod i form przygotowania i realizacji działań policyjnych w związku ze zdarzeniami szczególnymi*, które precyzyjnie wskazuje, że dowódcą operacji może być: komendant główny Policji, komendant wojewódzki Policji lub ich zastępcy.

Każdy z powyższych rozdziałów merytorycznych zamykają syntetyczne autorskie konkluzje, co bardzo dobrze świadczy o konsekwencji procesu myślowego Autorki.

Rozprawę wieńczy zakończenie, w którym Doktorantka w sposób umiejętny podsumowała przeprowadzony proces badawczy. Odniosła się do sformułowanych hipotez oraz opracowała konstruktywne rekomendacje doskonalenia obecnych rozwiązań w przedmiocie organizacji policyjnych działań w formie operacji policyjnej.

Recenzowana rozprawa doktorska stanowi dojrzałe dzieło naukowe będące wynikiem przeprowadzonych przez Doktorantkę badań. Świadczy ona o wszechstronnej wiedzy Autorki w zakresie problemów dotyczących organizacji operacji policyjnych o zasięgu krajowym.

W recenzowanej rozprawie literatura i materiały źródłowe zostały dobrane i wykorzystane prawidłowo. Autorka korzystała z aktualnych przepisów służbowych, które umiejętnie interpretowała. Rozprawa wyróżnia się również estetyką, czytelnością zamieszczonych wykresów i tabel. Praca została napisana językiem komunikatywnym dla każdego odbiorcy. Autorka wykazała się bardzo dobrą znajomością warsztatu pisarskiego, a sporadyczne niedociągnięcia edytorskie czy powtórzenia nie pomniejszają pozytywnej oceny końcowej pracy.

4. Problemy do wyjaśnienia

Wnoszę, aby Doktorantka w toku obrony ustosunkowała się do uwag zawartych w recenzji oraz odpowiedziała na poniższe pytania:

- Czy dokonując oceny przebiegu operacji policyjnych, należy skupić się tylko na sprawności działania?
- Jakie jest stanowisko Doktorantki dotyczące wprowadzenia *Zarządzeniem nr 20 komendanta głównego Policji z dnia 13 lipca 2020 r. w sprawie metod i form przygotowania i realizacji działań policyjnych w związku ze zdarzeniami szczególnymi* nowych form działań policyjnych w postaci zabezpieczenia doraźnego i zabezpieczenia prewencyjnego?
- Jak Doktorantka ocenia realizację ćwiczeń dowódczo-sztabowych w Policji poprzedzających wydarzenia o charakterze masowym?

5. Wnioski końcowe

Podjęty wysiłek badawczy Doktorantki z punktu poznawczego i użytecznego jest bardzo ważny i potrzebny do ustalenia podstaw sprawnej organizacji działań w ramach operacji policyjnych o zasięgu krajowym. Z punktu poznawczego Doktorantka wykazała się dużą dociekliwością naukową, a z punktu użytecznego wyniki badań po ich uogólnieniu mogą być rozpowszechniane w celu sprawnego i efektywnego przygotowania i prowadzenia operacji policyjnych.

Rozprawę doktorską mgr Gabrieli Sochy zaliczam do wartościowych opracowań teoretyczno-pragmatycznych. Jej przydatność jest szczególnie aktualna ze względu na demokratyzację życia społecznego i możliwość wystąpienia zdarzeń kryzysowych o różnym charakterze. Opracowane dzieło stanowi indywidualne, oryginalne i niekwestionowane dzieło Doktorantki. Rozprawa spełnia cele poznania naukowego oraz poprawy jakości funkcjonowania człowieka w otaczającym go świecie.

Rozprawa doktorska mgr Gabrieli Sochy na temat: „Działania Policji podczas operacji policyjnych o zasięgu krajowym” spełnia wymagania stawiane pracom doktorskim wynikającym z *Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki*. Zatem wnoszę o przyjęcie rozprawy doktorskiej mgr Gabrieli Sochy i dopuszczenie jej do publicznej obrony.

Jarostek Staniński